

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) ความคิดเห็นประชาชนผู้มาติดต่อราชการต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวน ๘,๑๐๖ คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๑ คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview)กับผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants)และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓ ส่วนเพศชาย มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗ มีวุฒิปริญญาตรี มีจำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ มีจำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ มีรายได้ ๑๐,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๔

๕.๑.๒ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๔

๒. ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๘

๓. ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๘

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๗

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๐

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๗

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพยุหะ อำเภอลือชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพยุหะ อำเภอลือชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพยุหะ อำเภอลือชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอในการแก้ไข ซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ปัญหา อุปสรรค

๑. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางราชการน้อยไป มีการบริหารงานมีกระบวนการและขั้นตอนที่ไม่ชัดเจน
๒. ด้านหลักคุณธรรม พบว่า มีปัญหาการบริหารงานที่ต้องอาศัยความเสมอภาค เทียบธรรมเป็นหลัก ปัญหาในการสำรวจความพึงพอใจของพนักงานต่อการปฏิบัติงาน
๓. ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า มีปัญหาจากการบริหารงานเพื่อให้สร้างความเข้าใจและติดตามประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ปัญหาการสร้างข้อมูลให้ประชาชนอย่างเพียงพอ
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า มีปัญหาการจัดทำประชาพิจารณ์ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน การออกความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และขาดการติดตามรายงานผล
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า มีปัญหาการสร้างนโยบายเพื่อลดความขัดแย้ง และลดผลกระทบในการบริหารงาน ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า มีปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า ปัญหาการนำโครงการกิจกรรมหรือแผนงานไปไว้ดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

๑. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การออกกฎบัญญัติโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน และมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง สร้างขั้นตอนและกระบวนการบริหารงานมีกระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน
๒. ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ปลุกฝังการทำงานที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีเมตตาริฉัตร พร้อมให้บริการ มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดของชุมชนเป็นหลัก
๓. ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ต้องจัดการงาน บริหารงานทุกอย่าง อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม เปิดเผยให้ประชาชนทราบ สร้างการทำงานที่เพิ่มความเชื่อถือให้ประชาชน ให้ประชาชนยอมรับ
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ช่วยการดูแลเอาใจใส่ในชุมชน ให้ได้รับประโยชน์จากทางรัฐมากที่สุด ร่วมออกความคิดเห็นอย่างเป็นธรรม เสมอภาคกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ต้องร่วมมือและประสานการปฏิบัติงานทุกภาคส่วน เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน ต้องเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า องค์กรช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างขั้นตอนความรวดเร็วและความพึงพอใจให้กับประชาชนและชุมชน

๕.๑.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview)ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพยุหะ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ควรมีการตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของประชาชน ให้สิทธิในความเสมอภาค อันชอบด้วยกฎหมาย มีความเป็นอิสระในการทำงานสามารถทำภาระหน้าที่ได้โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารได้ตลอดเวลา

๒. ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ควรมีการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตการใช้อำนาจหน้าที่ในทางไม่เหมาะสม การไม่รู้บทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ต้องส่งเสริมเรื่องคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่ปลอดจากการคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันให้น้อยลงจนเป็นนิสัย

๓. ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ควรมีการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชน ต้องมีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบคณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น เทศบาลต้องมีการบริหารงานโปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่ และโปร่งใส มีคำตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ และมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของชุมชน เช่น การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ มีการนำความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของเทศบาล ต้องให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่เป็นจริง และครบถ้วน ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม การให้ข้อมูลต้องเป็นข้อมูลที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องในชุมชน เน้นด้านการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ เพราะในการทำงานต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลัก ต้องทำงานโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน และนำมาดำเนินการแก้ไขปัญหาของประชาชนให้ถูกต้องและเหมาะสม พัฒนาด้านบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำงานให้ความสนใจ และความเข้าใจของแต่ละชุมชน มีส่วนร่วม มีความซื่อสัตย์ เสียสละ ขยัน อดทน โปร่งใส และฟังเสียงของ

ประชาชนไม่เห็นแก่พวกพ้อง นึกถึงประโยชน์ ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง สร้างบรรยากาศและโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับรู้สถานการณ์ของเทศบาลตามความเป็นจริง

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลควรตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน มีการทำงานอย่างมีความรับผิดชอบและเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนต้องทำงานบริการประชาชนโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนมากกว่าพวกพ้อง ยึดมั่นในหลักคุณธรรม ทำงานโดยสุจริต มีการบริหารที่มุ่งเน้นถึงผลงานเป็นสำคัญ การคิดการตัดสินใจดำเนินการใดๆ จะต้องนำไปสู่การได้รับผลสูงสุดเสมอ

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม เช่น รมรงค์ให้ประชาชนมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์งานที่มีคุณภาพ มีการสร้างนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ที่ปฏิบัติได้จริง มีการเน้นผลงานด้านบริการประชาชนให้มากขึ้น การมีการประเมินผลการทำงานของผู้บริหารระดับสูง เพื่อกระตุ้นความเป็นผู้นำ มีการใช้หลักการที่เป็นแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในหน่วยงานที่ต้องการใช้หลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งสร้างธรรมาภิบาล

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อารยา กอบความดี^๑** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารวัดตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา วัดสามพรานจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและกลไกการบริหารวัดแต่ละแห่ง สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารวัดได้อย่างเหมาะสมโดยใช้หลักธรรมวินัยนำหน้า ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นต้นแบบ หากมีปัญหาการจัดการทางสังคม เศรษฐกิจ ก็ประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างกลมกลืน ผลการวิจัยการบริหาร วัดสามพรานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ทุกมิติของการบริหารกิจการของวัดสามพราน

^๑ อารยา กอบความดี , “การบริหารวัดตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาวัดสามพราน จังหวัดนครปฐม” , **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

สามารถกำหนดเทคนิค สาระสำคัญของการใช้หลักธรรมาภิบาลแต่ละหัวข้อได้อย่างชัดเจน ส่วนแนวทางวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารวัดโดยทั่วไปนั้น การวิจัยพบว่าควรมีขั้นตอน ดำเนินการ ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมพื้นฐานของวัดด้านชุมชน ด้านสังคม ด้านบุคคล ด้านวัฒนธรรม และการจัดการของวัด ๒) การวิเคราะห์รูปแบบการบริหารวัดตามหลักธรรมาภิบาล ๓) ออกแบบระบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล และ ๔) การดำเนินการตามที่กำหนดไว้ให้ครบทุกด้าน และดำเนินการทุกขั้นตอน คือ การอบรมความรู้ด้านธรรมาภิบาล การจัดทำระบบการบริหารด้วยการจัดทำคู่มือธรรมาภิบาล มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และการยอมรับรูปแบบการบริหาร แล้วมีการติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ก็จะทำให้วัดมีรูปแบบการบริหารวัดด้วยหลักธรรมาภิบาลที่ชัดเจน เป็นระบบและเป็นรูปธรรมชัดเจน

๕.๒.๒ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

๑. ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านโยบายการบริหารจัดการเหมาะสมกับโครงสร้างองค์กรและง่ายต่อการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพุทธิวงศ์ นฤธณญ (สุวรรณรัตน์)^๒ ศึกษา “การบริหารงานของวัดตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ผลจากการวิจัยพบว่า

๑. หลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี อันมีแนวคิดมาจากสังคมตะวันตก เป็นแนวคิดการบริหารจัดการองค์การอันก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพราะเป็นหลักการของการบริหารจัดการที่ใช้ระบบคุณธรรมนำหน้า หลักธรรมาภิบาลนี้เมื่อได้ศึกษาเทียบเคียงตามหลักพระพุทธศาสนาจะเห็นว่าตรงกับหลักทศพิธราชธรรม ที่พระพุทธองค์ได้ทรงสอนให้ผู้ปกครองบ้านเมืองได้ใช้ในการจัดการปกครอง ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นหลักธรรมาภิบาลในเชิงพุทธ

๒. คณะสงฆ์ไทยได้บริหารองค์การคณะสงฆ์ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ประการ อันได้แก่ (๑) หลักนิติธรรม คณะสงฆ์ได้ยึดหลักพระธรรมวินัย และพ.ร.บ.คณะสงฆ์เป็นหลักในการปกครองคณะสงฆ์ (๒) หลักคุณธรรม คณะสงฆ์ได้มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในหมู่พระภิกษุสามเณร ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ให้การสนับสนุนโรงเรียนวิถิพุทธ เป็นต้น (๓) ความโปร่งใส คณะสงฆ์ได้มีกฎระเบียบที่รัดกุมเกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติกลางและศาสนสมบัติของวัดตามกฎหมายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติอย่างเคร่งครัด (๔) หลักการมีส่วนร่วม คณะสงฆ์ได้จัดรูปแบบการปกครองแบบมีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุที่มีความรู้ความสามารถเข้าดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปกครองในระดับต่างๆ (๕) หลักความรับผิดชอบ งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาอันเป็นภารกิจหลักของ

^๒พระมหาพุทธิวงศ์ นฤธณญ (สุวรรณรัตน์), “การบริหารงานของวัดตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

คณะสงฆ์ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรม และ (๖) หลักความคุ้มค่าคณะสงฆ์ได้มีการบริหารทุกองค์การให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด เช่น สถานที่ใดที่ไม่ได้มีการใช้สอยก็แบ่งให้ประชาชนเช่าเพื่ออยู่อาศัย หรือสร้างอาคารพาณิชย์ สร้างโรงเรียน สถานพยาบาล เป็นต้น

๓. วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ได้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับกิจการของวัดอันมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ประการ ซึ่งในบางประเด็นก็อาจเด่นชัดเป็นรูปธรรม เช่น ในด้านหลักนิติธรรม วัดได้ปกครองคณะสงฆ์โดยยึดหลักธรรมวินัย และพ.ร.บ.คณะสงฆ์ ตลอดถึงวัดได้วางกฎระเบียบของวัดทั้งในส่วนของพระภิกษุสามเณรและศิษย์วัด ด้านคุณธรรม วัดได้มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่พระภิกษุสามเณร ตลอดถึงประชาชนโดยทั่วไป เช่น การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การปาฐกถาธรรมประจำวันอาทิตย์การปฏิบัติธรรมสุดสัปดาห์ การอุปสมบทประจำเดือน เป็นต้น หลักการมีส่วนร่วม วัดได้จัดรูปแบบการปกครองภายในแบบกระจายอำนาจหน้าที่ไปยังพระภิกษุรูปอื่น ๆ อันไปตามภารกิจของคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ประการ กับอีก ๕ สายงาน เพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารงานคณะสงฆ์ของวัด ความคุ้มค่า วัดชลประทานรังสฤษฎ์ได้มีการปฏิรูปการจัดพิธีกรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยเน้นหลักในการจัดที่ว่า เป็นระเบียบ เรียบง่ายประหยัด ได้ประโยชน์ และส่งเสริมสติปัญญา กล่าวโดยสรุป ธรรมาภิบาลเป็นการปกครองที่ดีสอดคล้องกับหลักการทางพระพุทธศาสนา เมื่อศึกษากรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์เป็นตัวอย่างแล้วก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวัดอื่น ๆ และองค์การอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๒. ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานเป็นไปด้วยความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และการบริหารงานมุ่งประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เจตต์ โพธิ์ศรีทอง**^๓ ได้ศึกษา “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง ๖ ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านคุณธรรม และด้านความโปร่งใสผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี สถานภาพ และตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง ๖ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

^๓เจตต์ โพธิ์ศรีทอง, “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

๓. ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรรถัย แสงทอง**^๕ ศึกษา “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ การนำหลักการและแนวการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง ๖ งานของสถานศึกษาเป็นอย่างดีมีความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มีการจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ในการออกข้อบัญญัติเทศบาลที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน การรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนแล้วเร่งดำเนินการและรายงานผลให้ทราบ และการบริหารงานโดยพยายามดูแลเอาใจใส่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์**^๖ ศึกษา “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ทำการศึกษาเปรียบเทียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๔ ของกระทรวงการคลัง” ผลการวิจัยพบว่า หลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนัก โดยเฉพาะเรื่องหลักความโปร่งใส หลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อย เช่น บริษัทจดทะเบียนต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น หรือผู้ลงทุนเป็นหลักสำคัญแต่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยโดยคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารจัดการ

^๕อรรถัย แสงทอง, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๖กิตติพงศ์ อรุณพิพัฒน์, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (สถาบันพระปกเกล้า), ๒๕๕๕.

รัฐวิสาหกิจที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนาหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้น เพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้นๆ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงานฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเองและจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการผู้บริหาร และพนักงานด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และมีความเป็นอิสระเพื่อจะกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ ดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยโดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและดูแลผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็น การบริหารงานแบบองค์รวมมุ่งเน้นฉันทามติเป็นสำคัญ เทศบาลเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการต่างๆของเทศบาลให้ด้วยความรับผิดชอบต่อตอบสนองความต้องการของชุมชนดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จำเองสละ เจริญผล**^๖ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบต่อหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ ข้อเสนอแนะ คือ เทศบาลควรบริหารงานให้เป็นไปตามกฎ กติกาที่ตกลงหรือกำหนดกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมของประชาชน ผู้บริหารควรมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาล มีการประชาสัมพันธ์การทำงานของเทศบาล เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง มีประกาศข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และส่งเสริมให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของเทศบาล มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ ที่มีผลกระทบต่อชุมชนโดยใช้กลไกประชาพิจารณ์

๖.ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้หลัก

^๖ สละ เจริญผล, จำเอง, “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี”, **รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการปกครอง : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๑.

ความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชำนาญ ขุนบุญจันทร์**^๗ ศึกษา “การบริหารงานเทศบาลตำบลปลายพระยาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการศึกษา พบว่า ในการบริหารงานเทศบาลตำบลปลายพระยาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรและการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน เทศบาลตำบลปลายพระยาได้ยึดกรอบแนวทางของความพอประมาณความสมดุลสมผลการมีคุณธรรม และความรู้ คุณธรรมมาใช้ในการกระบวนการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน ตามภารกิจงาน ซึ่งผลจากการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงานเทศบาลสามารถนำมาประยุกต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งและมั่นคงอย่างยั่งยืน รวมถึงประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์โดยตรงและมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีเหตุมีผลตามวิถีชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินการในหน่วยงาน เทศบาลตำบลปลายพระยาได้มีนโยบายน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในหน่วยงาน โดยการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประกาศเป็นนโยบายในการบริหารจัดการองค์กรมีหลักการบริหารจัดการองค์กรที่ดี และการบริหารงานของเทศบาลเป็นการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๕.๒.๓ อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)**^๘ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยภาพรวมไม่

^๗ **ชำนาญ ขุนบุญจันทร์**, “การบริหารงานเทศบาลตำบลปลายพระยาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยการปกครอง : มหาวิทยาลัยของแก่น), ๒๕๕๓.

^๘ **พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)**, การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางพิศสมัย หมกทอง^๙ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ด้านอายุ มีความแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธี เดชเพชร ศึกษา “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานเรือนจำ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางบางขวาง” ผลการวิจัยพบว่า ด้านระดับการศึกษา ในภาพรวม ไม่มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๑๐}

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพร แสงผ่อง^{๑๑} ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการปกครองและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรีที่มี อาชีพแตกต่างกัน กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ แสงแก้ว ว่าที่ ร.ต.^{๑๒} ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการศึกษาค้นพบว่า ด้านรายได้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

^๙ นางพิศสมัย หมกทอง, การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๑๐} สุธี เดชเพชร, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานเรือนจำ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางบางขวาง” *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๑} รพีพร แสงผ่อง. “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการปกครองและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๗).

^{๑๒} ณรงค์ แสงแก้ว ว่าที่ ร.ต., “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธา สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร ตามหลักธรรมาภิบาล”, *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๐).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑. ควรมีการตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม มีการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของประชาชน

๒. ควรมีการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม

๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต มีการใช้อำนาจหน้าที่ในทางไม่เหมาะสม การไม่รับรู้บทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน

๔. ต้องส่งเสริมเรื่องคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่ปลอดจากการคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันให้น้อยลงจนเป็นนิสัย

๕. ควรมีการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชน ต้องมีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เทศบาลต้องมีการบริหารงานโปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

๒. มีการนำความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของเทศบาล

๓. ต้องให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่เป็นจริง และครบถ้วน ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

๔. ผู้นำและผู้เกี่ยวข้อง ต้องมีความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ และความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ ทุกคนต้องมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของความคิด

๕. การทำงานและผลตอบแทนของบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ มีบริการได้มาตรฐาน มีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน การมีการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบรายละเอียด ด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๒) ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสอบถามจากประชาชน หรือผู้ที่ได้รับผลโดยตรงจากการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อให้ได้ความเห็นจากมุมมองประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

๓) ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาด้านการปกครองไปสู่ความสำเร็จ

๔) ทำวิจัยประสิทธิผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคลากรในองค์กรของรัฐ

๕) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรม